

Cabaret

Ivana Hausknecht

Cabaret je bio jedno od rijetkih mjesta gdje su umjetnici mogli nesmetano izražavati svoj provokativan stav i davati umjetnički iskaz konfrontiranjem buržoazije, javnosti i publike. To je mnogima bilo neodoljivo, a umjetnici poput Maupassanta, Debussyja i Satieja shvaćali su i poštivali te regule kabaretskog kodeksa. Spomenimo tu i važnu ulogu *conférenciera* ili kabaretskog majstora ceremonije u kojoj se često moglo naći poznate skladatelje: Debussy je tako ponekad dirigirao zborom, a Milhaud, Satie, Jean Wiener i Schönberg čak su i glumili. U svakom slučaju, "Chat noir" se kao osnovna matrica ubrzo počeo imitirati i uskoro je niknulo na stotine sličnih klubova, poput varijacija na temu, a posebice je značajno izdvojiti Njemačku i njezin najpoznatiji *cabaret* "Überbrettl" osnovan već 1901. godine.

Nakon I. svjetskog rata *cabaret* doživljava još veću popularnost u Europi, posebice Njemačkoj zahvaljujući dokinuću cenzure od strane Weimarske vlade. Pariški *cabaret*, s druge strane, svoj je poslijeratni adrenalinski zalet mogao zahvaliti brojnim američkim *jazz* glazbenicima, koji ne samo da su vršili utjecaj na lokalne glazbene stilove već su i sami, preuzimajući europske, počeli stvarati nove glazbeno-stilske teksture. Nakon Hitlerovog uspona na vlast 1933. godine nacisti su vrlo efektno uspjeli zatamiti svaki tračak kabaretske supkulture u Njemačkoj.

Američki se *cabaret* nije opterećivao političkom i socijalnom satirama, no kontinuirana cjelovečernja bančenja sofisticirane publike bila su dokaz kako sve granice postoje da bi se mogle prelaziti. Volsteadov akt iz 1918. godine, kojim je točenje alkohola proglašeno ilegalnim, efektivno je iz posla istjerao većinu američkih *cabareta*, no po brojnim su podrumima i "stražnjim sobama" počeli nicati ilegalni barovi - *speakeasies*. Po završetku II. svjetskog rata počeli nicati manji klubovi koja su bila polazne točke mnogim nepoznatim "zvijezdama" koje su uglavnom izvodile *jazz* ili glazbu *brodvejskog* stila. *Rock* glazba je 1960-ih godina svima, pa i *cabaretu*, otela velik dio publike, a kako klubovi nisu imali novca za velike zvijezde a preostala publika više nije u tolikoj mjeri dijelila oduševljenje za "anonimce", mnogi su se počeli zatvarati. Promjenu je izazvala njujorška homoseksualna zajednica koja je uzduž Manhattana počela otvarati male, intimne noćne klubove, no ubrzo se pokazalo kako su heteroseksualcima ta mjesta još i milija.

Današnji vodeći klubovi, poput američkih "Michael's Puba" i "The Oak Rooma", potom pariškog "Lapin Agilea", ciriškog "Cabaret Voltairea" ili barcelonskog "Els Quatre Gats", bukiraju isključivo velika imena, dok većina "pravih" *cabareta* održava ulogu izložbenog prostora "zvijezda u rađanju". U *cabaretu* danas više nema zarade, osim eventualno za vlasnike klubova, osobne menadžere i klaviriste, no razlog zbog kojeg umjetnici još uvijek žude za izlaskom na baš tu scenu jest dana im sloboda nesmetane provokacije - kabaretska scena je jedino mjesto na kojem te nitko ne može spriječiti da *show businessu* zabiješ nož u leđa.

Diskografija:

Marie Dubas: 1924-1936 /Lagoo (1995)
Cabaret Songs Of Berlin & Vienna /Vanguard Classics (1995)
Ute Lemper: Berlin Cabaret Songs /Decca (1997)
Yvette Guilbert: Le Fiacre /Pearl (1993)
Chansons de la Belle Époque /Vanguard Classics (1998)
Kabarett /CBC Enterprises (2003)
Lenya Sings Weill - The American Theatre Songs /Sony Classical MHK (1999)
Lotte Leny Sings Kurt Weill's & Berlin Theatre Songs /Sony (1997)
The Voice of the Sparrow: The Very Best of Edith Piaf (1991) /Capitol (1991)
Edith Piaf: Eternelle - Les Plus Grandes Chansons D' Edith Piaf
Vladimir Vissotski: Le Monument /Le Chant Du Monde (1995)
Paris Combo: Live /Polydor (2002)
De Serge Gainsbourg a Gainsbarre /Polygram Int'l (1999)
Jacques Brel: Master Series (1990) /Polygram Records (1988)
Jacques Brel: Infiniment: The Best of Jacques Brel (2003)
Josephine Baker: Breezin'Along /Sony (1995)
Josephine Baker: The Fabolous Josephine Baker / RCA (1995)
Marlene Dietrich: Sei Lieb zur Mich /Remember (2000)
Marlene Dietrich: Lili Marlene (La Chansone Francaise) /Chanson Francaise (1997)
Patricia O'Callaghan: Youkali - Cabaret and Art Songs / Marquis (1998)
Mabel Mercer: The Art of Mabel Mercer
Barbara Cook:The Champion Season: Live at the Cafe Carlyle /DRG (1999)
Barbara Cook: All I Ask of You /DRG (1999)
Bobby Short: Bobby Short Live at the Cafe Carlyle /Mobile Fidelity (1993)
Johnny Hartman: I Just Dropped to Say Hello /GRP Records (1995)